

Wyniki gospodarcze kraju, w tym przemysłu chemicznego i wybranych branż, w 2014 r.

Na podstawie ostatnich informacji Głównego Urzędu Statystycznego, prezentujemy poniżej najważniejsze dane dotyczące wyników gospodarczych kraju osiągniętych w minionym 2014 r., w tym szczególnie przemysłu chemicznego. Na wstępie kilka najważniejszych informacji ogólnokrajowych. Polska w minionym roku rozwijała się w umiarkowanym tempie, ale wyższym niż gospodarka europejska oraz lepszym niż krajowa w dwóch poprzednich latach. Syntetyczny wskaźnik wzrostu produktu krajowego brutto (PKB) za 2014 r., wg wstępnego szacunku, osiągnął wartość 3,3%, wobec wzrostu w 2013 r. – 1,7% oraz 1,8% w 2012 r. Nasze wskaźniki wzrostu są wyraźnie lepsze niż w Unii Europejskiej. Wg ogłoszonej prognozy Międzynarodowego Funduszu Walutowego wskaźnik ten za rok 2014 dla całej UE wyniósł 1,3%, a dla strefy euro jedynie 0,8%. W rozbiciu na poszczególne kraje unijne (brak jeszcze danych za cały 2014 r.) dysponujemy wielkościami tego wskaźnika za 3 kwartały 2014 r. W rankingu tym Polska ze wzrostem 3,4% zajęła 4 miejsce za Maltą, Luksemburgiem i Irlandią, wyprzedzając wszystkie pozostałe, m.in. Węgry (3,1%), Czechy (2,4%), Szwecję (2,1%), Niemcy (1,2%), Francję (0,3%) i Włochy (minus 0,5%).

Wg prognoz wspomnianego MFW, światowy wzrost PKB za miniony rok wyniesie 3,3%, ale np. w krajach azjatyckich łącznie, osiągnie aż 6,5% w tym w Chinach 7,4 oraz w Indiach 5,8%. Wskaźnik wzrostu PKB dla krajów rozwiniętych MFW ocenia na 1,8% (wobec 1,3% w 2013 r.), ale głównie za sprawą USA, które osiągnęły w minionym roku wskaźnik 2,4%, wobec 2,2 w roku poprzednim. Natomiast przykładowo wzrost gospodarczy Japonii wyniósł jedynie 0,1% wobec jeszcze 1,3% w 2013 r.

Gdy prezentujemy sytuację gospodarczą wybranych krajów w minionym roku, właściwe będzie poświęcić nieco uwagi naszym wschodnim sąsiadom, których sytuacja, nie tylko polityczna ale i gospodarcza, jest dla nas bardzo istotna. Białoruś, Rosja i Ukraina w kilku ostatnich latach, do czasu kryzysowej sytuacji 2014 r., rozwijały się w tempie najczęściej wyższym od światowego. W ostatnim dziesięcioleciu (2004–2013), porównawczo, o ile Polska osiągnęła wzrost PKB w wysokości 53,6%, to w tym samym czasie ten wskaźnik dla Białorusi wyniósł 89,7%, dla Rosji 48,6%, a dla Ukrainy 19,2%. Złamaniem sytuacji, szczególnie w dwóch ostatnich krajach, nastąpiło w minionym roku; na Ukrainie z powodu aneksji terenów oraz działań wojennych; w Rosji, głównie z powodu drastycznych spadków cen ropy i gazu ziemnego. W przypadku Ukrainy warto jeszcze dodać, że tereny utracone, względnie na których odbywają się nadal walki zbrojne, przykładowo w 2012 r., uczestniczyły w globalnym PKB tego kraju: Krym 3,1%, Sewastopol 0,7%, okręg Doniecki 11,7% oraz okręg Ługański 4,0%, a więc łącznie tereny te wytwarzały 19,5% potencjału gospodarczego kraju. Aktualnie brak jeszcze kompleksowej oceny redukcji PKB Ukrainy w całym 2014 roku, ale z wycinkowych danych GUS wynika, że tylko w III kw. 2014 r. spadek ten wyniósł 5,4%. Natomiast w odniesieniu do Rosji, z posiadanych danych (także materiały GUS) wynika, że z powodu drastycznych spadków światowych cen węglowodorów, rezerwy walutowe tego kraju, gdy np. w 2013 r. zmniejszyły się o 30 mld USD, w następnym, 2014 r., uległy 4-krotnie większej redukcji, tj. o ok. 120 mld USD, do stanu rezerw na koniec ub.r. ok. 390 mld USD.

Wracając do sytuacji krajowej, na wstępie kilka informacji z obszaru demografii, które budzą określony niepokój. Stan ludności Polski, który na koniec 2014 r. wyniósł 38.484 tys. osób, uległ już trzeci rok z rzędu, dalszemu zmniejszeniu, w minionym roku o 12 tys. osób (w poprzednim o 37 tys.). Optymistycznym akcentem minionego roku jest dodatni przyrost naturalny ludności, wynikający ze spadku liczby zgonów przy niewielkim wzroście liczby urodzeń. Ta ostatnia liczba, po czterech kolejnych latach tendencji spadkowych, wyniosła w 2014 r. 376 tys. Niestety, nadal niski współczynnik dzietności w kraju, nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń. Nakłada się na to utrzymująca się nadal znaczna emigracja, szczególnie ludzi młodych, a więc głównie decydujących o rozwoju demograficznym społeczeństwa. Wg ogłoszonej ostatnio prognozy GUS, z racji na malejącą ilość populacji w wieku średnim, liczba ludności Polski w 2035 r. zmniejszy się do 36,5 mln osób, aby w roku 2050 osiągnąć 34,0 mln.

Tablica I

Zatrudnienie i płace w przemyśle* w końcu roku 2013 i 2014 r.

PRZEMYSŁ	Zatrudnienie tys. osób			Średnia miesięczna płaca brutto w grudniu 2014 r., PLN	
	31.12.2013 r. Liczba	31.12.2014 r.		Kwota	12.2013 r. = 100
		Liczba	31.12.13 r. = 100		
KRAJOWY	2.496	2.542	101,8	4.629	103,0
Chemikalia	70	71	101,4	4.942	100,4
Farmaceutyczny	21	21	101,9	5.553	103,2
Wyroby z tworzyw i gumy	161	169	104,7	3.743	104,9
Przerób ropy i koks	13	13	99,5	7.568	99,9
Górnictwo węgla	113	106	93,3	14.171	107,3
Energetyka	135	128	95,0	7.828	100,7
Metalurgia	59	60	101,4	4.441	103,5
Maszynowy	112	113	100,5	4.418	105,5
Elektromaszynowy	93	97	104,3	4.147	104,0
Elektroniczno – optyczny	49	54	109,5	4.268	108,4
Motoryzacyjny	163	171	104,7	4.575	105,3
Ceramiczny	110	111	101,2	4.156	103,8
Papierniczy	50	51	102,5	4.322	106,2
Meblowy	128	137	107,5	3.040	106,3
Spożywczy	371	374	100,6	3.371	104,3
Odzieżowy	80	76	95,7	2.274	105,9

*Dotyczy podmiotów o zatrudnieniu ponad 9 osób; Źródło: GUS 2015

W omawianym roku zwiększyło się przeciętne zatrudnienie w krajowym sektorze przedsiębiorstw, które w grudniu 2014 r. wyniosło 5.565 tys. osób i było o 56 tys. pracujących wyższe. Znacząco spadła liczba bezrobotnych w kraju, z 2.158 tys. osób w końcu 2013 r. do 1.825 tys. poszukujących pracy w grudniu minionego roku, tj. aż o 15,4%. Stopa bezrobocia spadła w tym czasie z 13,4 do 11,5%. Jednocześnie zaobserwowano dużą rozbieżność stopnia bezrobocia w poszczególnych regionach kraju. Najniższą stopę bezrobocia miały w minionym roku województwa: wielkopolskie (7,8%), śląskie (9,6%) oraz mazowieckie (9,8%); największe warmińsko-mazurskim (18,9%). W omawianym roku uległa zwiększeniu liczba zatrudnionych w krajowym przemyśle, z 2.496 tys. osób w końcu 2013 r. do 2.542 tys. pracujących w grudniu 2014 r., tj. o 1,8%. W tym samym czasie zwiększyły się średnie płace w przemyśle – o 3,0%. Wielkości zatrudnienia oraz ich zmiany w minionym roku, jak również wysokości średnich płac w krajowym przemyśle, w podziale na najważniejsze jego działy, przedstawiono w Tabelcy 1.

Z wielkości zawartych w Tabelcy 1 wynika m. in.:

- Przemysł chemiczny w Polsce, w swoich trzech działach łącznie, zatrudniał w końcu minionego roku 261 tys. osób, co stanowiło 10,3% zatrudnionych ogółem w krajowym przemyśle. Udział ten był więc niższy od procentowego udziału „chemii” w potencjale produkcji przemysłowej sprzedanej, który w tym czasie wyniósł (Tab. 2) 11,7%. Świadczy to o wyższej, w rodzimym przemyśle chemicznym, wydajności pracy od średnich wartości krajowych.
- Krajowy przemysł chemiczny, zatrudniając 261 tys. osób, stanowi pod tym względem drugi w kraju przemysł branżowy, przed przemysłem spożywczym. W minionym roku przemysł chemiczny zwiększył łączne zatrudnienie o 9 tys. osób, w tym głównie w dziale wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych. W tym samym czasie, na prezentowanych (Tab. 1) 16 działów przemysłu, w czterech branżach zatrudnienie uległo redukcji, największe w górnictwie węglowym; we wszystkich czterech branżach zmniejszeniu zatrudnienia towarzyszył też regres wartości produkcji sprzedanej.
- Średnie płace w przemyśle w okresie minionego roku, wzrosły łącznie o 3,0%, a więc o 0,3 punktu procentowego mniej niż wzrost wartości produkcji sprzedanej tego przemysłu (Tab. 2). Niestety w kilku branżach, mimo redukcji produkcji sprzedanej, wystąpiło zwiększenie wysokości średnich płac. Dotyczy to działów: górnictwo węgla, energetyka oraz przemysłu spożywczego i odzieżowego, jak również, aczkolwiek minimalnie, przemysłu chemicznego (chemikalia).

W minionym roku wartość produkcji przemysłowej sprzedanej wyniosła łącznie 1.167,5 mld PLN i była wyższa od ubiegłorocznej o 3,3%. Był to najwyższy wskaźnik wzrostu ostatnich trzech lat (2012 – 1,1%; 2013 – 2,2%, ale w 2011 r. wzrost ten wyniósł 7,7%). Łączna wartość produkcji sprzedanej trzech działów przemysłu chemicznego wyniosła w 2014 r. 137,0 mld PLN, stanowiąc, jak już wspomniano, 11,7% produkcji przemysłowej kraju i zajmując w skali kraju drugie miejsce, po przemyśle spożywczym. Warto odnotować, że o ile do przemysłu chemicznego dodamy, jak liczono w statystykach ubiegłych lat, również przemysł rafineryjny (przerób ropy) oraz koksowniczy, wtedy jego łączną wartość produkcji stanowi 217,3 mld PLN (1 miejsce w kraju) ze wskaźnikiem udziału 18,6%. Zestawienie wartości krajowej produkcji sprzedanej przemysłu w 2014 r., na tle roku poprzedniego, z rozbićciem na największe działy przemysłu, przedstawiono w Tabelcy 2.

Jak wynika z Tabelcy 2, w minionym roku nastąpiło niepokojące zjawisko regresu wartości produkcji sprzedanej w podstawowym dziale przemysłu chemicznego PKD 20 „Chemikalia” o blisko 2%, co oznacza zmniejszenie produkcji, w cenach bieżących, o ok. 1,3 mld PLN. Fakt ten jest szczególnie niepokojący, bowiem regres taki wystąpił również w roku poprzednim (2013), gdy nastąpił spadek produk-

cji rocznej chemikaliów o 2,9%, tj. o kolejne 2,1 mld PLN. Należy wyjaśnić, że prezentowane spadki produkcji w wymiarze procentowym, liczone są w cenach porównywalnych. Fakt, trwającej już drugi rok, redukcji produkcji chemicznej w Polsce (w dziale „Chemikalia”) nabiera szczególnie pejoratywnego znaczenia wobec wielkości, produkcji sprzedanej w innych ważnych działach przemysłu szczególnie w minionym roku, m.in. w metalurgii, przemyśle maszynowym, elektromaszynowym, elektroniczno-optycznym, nie wspominając już o przemysłach ceramicznym i meblarskim, gdzie odnotowano znaczące wzrosty produkcji (nawet do 15%).

Tabelca 2

Produkcja sprzedana przemysłu w latach 2013–2014

PRZEMYSŁ	2013 r. mld PLN	2014 r.	
		mld. PLN	2013 r. = 100
KRAJOWY	1.149,0	1.167,5	103,3
Chemikalia	55,8	54,5	98,1
Farmaceutyki	11,4	12,3	104,4
Wyroby z tworzyw i gumy	67,2	70,2	106,2
Przerób ropy i koksu	86,5	80,3	99,6
Górnictwo węgla	25,1	22,3	91,9
Energetyka	99,7	96,6	95,9
Metalurgia	42,0	44,2	106,2
Maszynowy	33,8	37,2	109,5
Elektromaszynowy	45,2	47,3	107,0
Elektroniczny i optyczny	30,8	33,7	112,0
Motoryzacyjny	109,2	113,2	105,1
Ceramiczny	41,8	44,5	108,3
Papierniczy	31,8	33,5	105,2
Meblarski	28,3	32,4	115,6
Spożywczy	191,9	187,8	99,9
Odzieżowy	7,1	7,0	98,9

Wartość produkcji w cenach bieżących; wskaźniki zmian w cenach porównywalnych. Całość dotyczy podmiotów o zatrudnieniu ponad 9 os.; Źródło: GUS 2015

W Tabelcy 3 zaprezentowano wielkości produkcji towarowej w 2014 r. najważniejszych wyrobów przemysłu chemicznego i niektórych wyrobów pokrewnych (w tym surowców), wraz ze wskaźnikami zmian w stosunku do roku poprzedniego.

Wobec zestawienia asortymentowego zawartego w Tabelcy 3, nasuwa się podstawowa uwaga. Na wymienione (Tab. 3) 32 najważniejsze wyroby przemysłu chemicznego, aż w połowie, a więc w wysokim stopniu, nastąpił regres wielkości produkcji w stosunku do wartości 2013 r. Dotyczy to m.in. tak znaczących wyrobów, jak główne olefiny i wszystkie poliolefiny, aromaty, opony; szczególny regres nastąpił w wykładzinach z tworzyw sztucznych (aczkolwiek dotyczy to działu przemysłu PKD 22). Przedstawione redukcje mają w większości bezpośredni związek ze zmianą *in minus* wartości produkcji chemikaliów, o czym mowa była wcześniej (Tab. 2).

W zakresie ważnego działu naszej gospodarki – obrotów międzynarodowych, w tym również chemikaliów – udostępnione zostały dotychczas dane tylko za okres pierwszych 11. miesięcy minionego roku. Przytaczamy poniżej najważniejsze z nich. W skali kraju, eksport w tym czasie wyniósł 150,5 mld EUR będąc większy niż w tym samym okresie ub.r. o 4,8%. Przywóz do kraju osiągnął w tym czasie wartość 152,2 mld EUR, rosnąc o 5,0%. Przyspieszenie tempa wzrostu importu wobec eksportu zaowocowało zwiększeniem ujemnego salda handlu zagranicznego Polski w minionym roku,

z wartości 1,4 mld EUR w 2013 r., do 1,7 mld EUR w 2014. W zakresie handlu zagranicznego chemikaliami, w identycznym okresie, ich wywóz osiągnął wartość 21,1 mld EUR (wzrost o 3,8%), a import 27,0 mld EUR (wzrost o 5,3%). Saldo w obrotach chemikaliami, również ujemne i to znacząco wyższe od salda ogólnokrajowego, osiągnęło w omawianym okresie wartość 5,9 mld EUR (w poprzednim roku 5,3 mld EUR).

Tablica 3

Produkcja ważniejszych chemikaliów i pokrewnych w 2014 r.

Produkt	Jedn.	Wielkość produkcji w 2014 r.	
		Ilość	2013 r. = 100
Węgiel kamienny	mln t	73,0	95,1
Siarka (kopalna)	tys. t	605	115,0
Sól kamienna	tys. t	763	58,2
Sól warzona	tys. t	457	110,0
Ropa naftowa	tys. t	947	98,7
Gaz ziemny	mln m ³	5.362	94,4
Koks	mln t	9,4	102,4
Energia elektryczna	GWh	158.496	96,4
Przerób ropy naftowej	tys. t	24.202 ¹⁾	96,2 ¹⁾
Benzyny	tys. t	3.848	95,3
Propan, butan ciekłe	tys. t	552	102,1
Oleje napędowe	tys. t	10.606	97,9
Oleje opałowe	tys. t	5.408	101,1
Oleje silnikowe	tys. t	55,0	98,2
Asfalty	tys. t	1.421	98,0
Soda kaustyczna	tys. t	76,8	96,4
Ług sodowy	tys. t	297	95,2
Soda kalcynowana	tys. t	1.053	100,1
Kwas siarkowy	tys. t	1.550	106,0
Oleum	tys. t	221	101,5
Kwas azotowy	tys. t	2.364	103,8
Etylen	tys. t	471	98,7
Propylen	tys. t	340	96,8
Butadien	tys. t	56,5	107,4
Toluen	tys. t	12,7	71,7
Fenol	tys. t	30,7	86,0
Spirytus rektyfikowany	tys. hl	1.126	88,7
Kaprolaktam	tys. t	168	104,8
Amoniak gazowy	tys. t	1.320	102,5
Amoniak ciekły	tys. t	1.331	111,4
Nawozy – w przeliczeniu na czysty składnik:			
- azotowe w N	tys. t	1.943	106,0
- fosforowe w P ₂ O ₅	tys. t	408	111,4
- potasowe w K ₂ O	tys. t	311	102,1
Tworzywa sztuczne – ogółem	tys. t	2.717	100,1
Polietylen	tys. t	337	98,7
Polipropylen	tys. t	224	88,2
Polistyren	tys. t	128	95,5
PCW	tys. t	275	89,9
Kauczuk syntetyczny	tys. t	192	99,6
Pestycydy	tys. t	31,6	125,6
Farby, lakiery, sykatywy	tys. t	1.014	101,8
Mydło i pochodne	tys. t	144,9	107,4
Włókna chemiczne	tys. t	41,0	96,9
Wyroby z gumy	tys. t	923	105,8
Opony	tys. szt.	42.898	96,4
Wykładziny z tw. szt.	tys. t	23,4	66,1
Wykładziny z tw. szt.	tys. m ²	11.993	73,8

1) – dotyczy 2013 r. Źródło: GUS 2015

Gdy jest mowa o krajowych obrotach międzynarodowych, wracając powtórnie do sprawy naszych wschodnich sąsiadów, należy

odnotować, że nasz eksport i import z tamtych kierunków jest zróżnicowany, i stanowił przykładowo (za II miesiące 2014 r.), w skali ogólnokrajowych wielkości w wywozie i przywozie, odpowiednio: dla Rosji 4,4 oraz 10,7%; Ukrainy 1,9 i 1,1% oraz dla Białorusi 1,0 i 0,4%. W wyniku panujących restrykcji na płody rolne, wprowadzonych głównie przez Rosję i częściowo Ukrainę, nasz całkowity eksport do tych krajów w minionym roku uległ zmniejszeniu – z wcześniejszych wartości udziału wywozu w tym samym okresie (II miesiące 2013 r.), które wyniosły wówczas odpowiednio: do Rosji 5,3%, na Ukrainę 2,8% oraz na Białoruś 1,2%. Do wszystkich wymienionych krajów w naszym aktualnym eksporcie znaczący udział mają wyroby przemysłu chemicznego – do Rosji ok. 20%, a na Ukrainę do 25% całości wywozu.

Wyniki finansowo-ekonomiczne wypracowane przez krajowy przemysł prezentowane są zwykle przez GUS i Ministerstwo Gospodarki później. Dotyczące 2014 r. przedstawimy w kolejnych wydaniach „Chemika”, zaraz po ich udostępnieniu.

Aktualny, lutowy, numer „Chemika”, tradycyjnie od wielu lat, tematycznie, w części, poświęcony jest problemom farmacji i kosmetyków. Pod niniejszą winiętą statystyczną, poświęcamy również nieco miejsca tym branżom chemii i przemysłu chemicznego.

Tablica 4

Wyniki finansowo-ekonomiczne przemysłów: farmaceutycznego i chemii gospodarczej za I półrocze 2014 r.

Wyszczególnienie	Przemysł farmaceutyczny		Przemysł chemii gospodarczej	
	I pół. 2014 r.	I pół. 2013 r. = 100	I pół. 2014 r.	I pół. 2013 r. = 100
Liczba podmiotów gospodarczych	96	97,0	123	98,2
Przeciętne zatrudnienie, liczba osób	19.756	98,9	21.971,1	104,0
Przychody ze sprzedaży ogółem wyrobów i usług, mln PLN	7.841,5	98,7	7.131,6	101,1
Udział przychodów ze sprzedaży na eksport, %	37	bd	46	bd
Koszty działalności operacyjnej, mln PLN	6.883,1	98,8	6.440,0	101,8
Zysk netto, mln PLN	815,1	86,4	632,6	102,6
Liczba rentownych przedsiębiorstw, sztuk	80	97,6	104	104,0
Wydajność pracy na jednego zatrudnionego, tys. PLN	376,4	88,6	330,1	96,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto, %	12,2	bd	9,4	bd
Nakłady inwestycyjne, mln PLN	121,4	103,2	250,0	114,2

Dotyczy podmiotów o zatrudnieniu ponad 9 osób. Źródło: Ministerstwo Gospodarki 2014

Tablica 5

Leki „drugiego obiegu” sprzedane w Polsce w latach 2006–2013

Treść	2006	2012	2013
Wartość sprzedaży, mld PLN			
- Leki ogólnodostępne bez recept	4,28	5,58	5,82
- Suplementy diety	0,91	2,23	2,38
- Preparaty homeopatyczne	0,16	0,12	0,13
Liczba sprzedanych opakowań, mln sztuk			
- Leki ogólnodostępne bez recept	524,7	473,0	476,4
- Suplementy diety	68,6	136,6	145,9
- Preparaty homeopatyczne	12,3	7,3	6,6

Źródło: Ogólnopolski System Ochrony Zdrowia

Tablica 6

Struktura rynku kosmetyków w Polsce w 2013 r.

Asortyment	Udział procentowy (wartościowo) na rynku krajowym
Kosmetyki do włosów	18,1
Kosmetyki do pielęgnacji skóry	17,1
Perfumy	13,0
Kosmetyki dla mężczyzn, w tym do golenia	11,0
Kosmetyki kolorowe	10,0
Kosmetyki do pielęgnacji twarzy i ciała	8,8
Dezodoranty	8,2
Produkty do pielęgnacji jamy ustnej	7,9
Kosmetyki dla dzieci	3,5
Kosmetyki do depilacji	1,4
Kosmetyki do ochrony przeciwsłonecznej	1,0

Źródło: Euromonitor International

W Tablicy 4 publikujemy wyniki finansowo-ekonomiczne, jakie osiągnęły branże farmaceutyczna i chemii gospodarczej (wraz z kosmetykami) w I półroczu 2014 r., natomiast w tablicach następnych wybrane problemy rynku detalicznego: w Tablicy 5, dotyczące leków, tym razem tzw. drugiego obiegu, które spełniają określoną rolę terapeutyczną jak i handlową oraz w Tablicy 6, kosmetyków w dostępnym na rynku detalicznym w podziale asortymentowym. W przypadku prezentowanego obiegu leków warto zwrócić uwagę na pozycję leków homeopatycznych; ich ilości, aczkolwiek zmniejszające się w poszczególnych latach, są jednak nadal niebagatelne, nawet w sytuacji bardzo obszernie dyskutowanej na forum krajowym roli i znaczenia tych specyficznych medykamentów i dość zróżnicowanych poglądów specjalistów na ich temat.

Jerzy Paprocki

Rynek

market

„Top 50” firm chemicznych’2014 wg Chemical & Engineering News

Niemiecki BASF osiągnął szczyt rankingu 50 największych producentów chemicznych na świecie wg C&EN już 9. raz z rzędu.

Sprzedaż Spółki za rok 2013, na którym opiera się ranking C&EN, wynoszący 78,6 miliarda USD jest o 17,8 miliarda USD większy od wartości sprzedaży odnotowanej przez drugą z kolei największą firmę, chiński Sinopec. Różnica między nimi jest większa niż sprzedaż dwudziestej w rankingu firmy – indyjskiej Reliance Industries. Obrót BASF dochodzi do 8% łącznego obrotu wszystkich spółek z listy „Top 50” C&EN.

BASF znaczy dużo w każdym rejonie świata. Tylko opierając się na wyniku z rynku Stanów Zjednoczonych, spółka mogłaby być numerem 14 na światowej liście. Globalny charakter firmy jest źródłem jej odporności na regionalne wahania koniunktury, czy zmiany warunków funkcjonowania.

BASF będzie więc prawdopodobnie największą spółką chemiczną w nadchodzących latach. Niewiele jest możliwych przejęć wśród dużych producentów chemicznych, które mogłyby zagrozić pozycji BASF jako lidera. A ponieważ *Verbund*, niemieckie słowo oznaczające coś na kształt *integracji*, jest w BASF wartością najwyższą, podział firmy nie jest prawdopodobny.

Autorzy *cover story* artykułu C&EN’s *Global Top 50 Chemical Firms For 2014* stwierdzają, że „Top 50” można uznać za konkurencję pomiędzy 49 firmami, które nie są BASF. I tu nastąpiły pewne przetasowania. Sinopecu pierwszy rok na drugiej pozycji, z której wypchnął Dow Chemical. Sinopec, znajdował się już blisko w poprzednim roku, na trzecim miejscu, jednak dopiero pięcioprocentowy wzrost sprzedaży oraz umocnienie chińskiego renminbi pozwoliły spółce wyprzedzić Dow Chemical, który osiągnął ledwie półprocentowy wzrost obrotów.

Wzrost obrotów SABIC (5. miejsce w 2013 r.) był nieznaczny i wyniósł 3,1%, jednakże spadek Shella (4. miejsce w 2013 r.) był znaczący (7,6%) co sumarycznie pozwoliło spółce Saudi Basic Industries Corp. wyprzedzić Shell Chemicals i zająć czwarte miejsce w rankingu.

Szwajcarska firma Ineos zamyka pierwszą dziesiątkę za 2014 r., jednak jedynie za sprawą zmian metodologicznych. W poprzednich latach C&EN brało pod uwagę tylko rezultaty Ineos Group Holdings, na które składała się działalność petrochemiczna i w zakresie polietylenu. W zeszłym roku firma dostarczyła wyniki zagregowane również z innych działalności, m.in. związane z polichlorkiem winylu. Gdyby C&EN wliczał te działalności rok wcześniej, Ineos byłaby na dziesiątym miejscu już wtedy, zamiast dwunastego.

Drobne rotacje w rankingu są widoczne, mimo to 48 firm z listy 2014 było obecnych na liście C&EN rok wcześniej. Z „Top 50” wypadły tylko dwie firmy: Momentive (którą C&EN traktuje obecnie jako dwie osobne spółki: Momentive Specialty Chemicals i Momentive Performance Materials – ogłosiła upadłość) oraz japońska Showa Denko – wypadła z listy z powodu zbyt małych obrotów.

Co ciekawe, obroty Showy liczone w japońskich jenach, wzrosły o 13,3%. Niemniej jen stracił wobec dolara 22% w 2013 roku, co obniżyło radykalnie obroty firmy liczone w dolarach. Spośród pięciu japońskich spółek, tylko jedna, DIC, nie odnotowała dwucyfrowego wzrostu przychodu w jenach. Jednak tylko jedna, Mitsui Chemicals, nie spadła w rankingu. Warto odnotować, że słabnący jen był generalnie korzystny dla japońskich firm, ponieważ podniósł ich konkurencyjność na międzynarodowych rynkach w 2013 roku.

Autorzy *cover story* artykułu C&EN’s *Global Top 50 Chemical Firms For 2014* konkludują, że, generalnie, 2013 rok nie był złym rokiem dla przemysłu chemicznego. Łączne przychody 50 największych światowych firm wzrosły o 1,7% do 980,5 miliarda USD.

Łączne zyski z działalności chemicznej 47 firm, które takie dane ujawniają, wzrosły o 3,7%, do 93,8 miliarda USD. Średnia marża zysku dla tej grupy wynosiła 10,3%, co jest najwyższym wskaźnikiem od 2011 roku i o ponad 9% powyżej uśrednionej marży liczonej od 1991 roku.

Ranking „Top 50” oraz *cover letter* (wraz z komentarzami ekspertów) na <http://cen.acs.org/articles/92/i30/CENs-Global-Top-50-Chemical.html>.

Opracowała Emilia Makarewicz